

Storyline

En positiv lärandesituation för elever?

Annika Nilsson
Katarina Tärnström

Luleå tekniska universitet

Pedagogutbildningarna
Grundskolläraprogrammet 4-9 svenska-samhällsvetenskap
Institutionen för Utbildningsvetenskap

Storyline

- en positiv lärandesituation för elever?

ANNIKA NILSSON
KATARINA TÄRNSTRÖM

PEDAGOGUTBILDNINGARNA

GRUNDSKOLLÄRARPROGRAMMET ÅK 4-9
HT 04

Vetenskaplig handledare: Grethel GÜthlein

Förord

Under vår utbildning har vi kommit i kontakt med undervisningsmetoden Storyline. Eftersom det är ett kreativt och spännande sätt att arbeta tematiskt, till skillnad från traditionell undervisning, vill vi veta på vilket sätt eleverna i en mellanstadieskola upplever lärandesituationen i arbetssättet Storyline. Under våra tidigare praktikperioder har vi tyvärr noterat att många elever upplever de undervisningsformer som erbjuds i skolan som tråkiga. Vi tror att Storyline är en alternativ metod som kan erbjuda elever en mer kreativ och rolig lärandesituation.

Tack vare vår vetenskapliga handledare, Grethel Gütthlein, fick vi idéer. Det var också genom Grethel som vi kom i kontakt med Sanna Ranweg som i sin tur erbjöd en grundkurs i ämnet. Marit Persson-Nordmark, utbildningschef för institutionen för lärarutbildningarna vid Luleå Tekniska Universitet, var den som ordnade ett bidrag till grundkursen. Tack till samtliga!

Ett stort tack till vår praktikhandledare som utan att tveka överlämnade sin klass i våra händer under vår undersökningsperiod. Vi tackar särskilt de elever som deltog i vår undersökning.

Arvidsjaur, 17 december 2004

Annika Nilsson och Katarina Tärnström

Abstrakt

Vårt syfte med examensarbetet var att ta reda på om elever i en sjätteklass i dagens skola får en positiv uppfattning kring metoden Storyline, och därmed ett engagemang och motivation i skolarbetet. För att få svar på vår fråga planerade och genomförde vi ett storylinetema i en klass på mellanstadiet. Under arbetet förde vi egna observations- och dagboksanteckningar samt lät alla deltagande elever svara på en enkel enkät efter varje undervisningstillfälle. I våra dagliga observationer använde vi oss av ett bedömningsunderlag med av oss utvalda indikatorer som tillsammans gav oss information om elevernas positiva eller negativa uppfattning av lärandesituationen. Efter arbetets slutförande intervjuade vi de lärare som berörts av arbetet. Eftersom vårt arbete också är ett utvecklingsarbete för eleverna var även lärarnas åsikter om metoden viktiga. Trots allt är det lärarna som avgör vilken undervisningsmetod som används i klassrummen. Vår undersökning visade tydligt att elever och berörda lärare uppfattade metoden Storyline som mycket positiv.

Innehållsförteckning

Förord	
Abstrakt	
Innehållsförteckning	
Bakgrund-----	1
Inledning-----	1
Storyline-----	1
Styrdokument-----	3
Lärande och kreativitet-----	3
Engagemang och motivation-----	6
Syfte-----	7
Forskningsfrågor-----	7
Metod-----	8
Försökspersoner-----	8
Bortfall-----	9
Material-----	9
Genomförande-----	9
Observationer och dagböcker-----	9
Enkäter-----	9
Intervjuer-----	10
Tidsplan-----	10
Resultat-----	11
Sammanfattning observationer och dagböcker-----	11
Summering observationer och dagböcker-----	12
Sammanfattning enkäter-----	13
Summering enkäter-----	14
Intervjuer-----	15
Summering intervjuer-----	16
Diskussion-----	17
Reliabilitet-----	17
Validitet-----	17
Resultatdiskussion och slutsats-----	18
Fortsatt forskning-----	19
Referenser-----	20
Bilagor	
Bilaga 1: Observationsschema med nyckelord	
Bilaga 2: Elevenkät	
Bilaga 3: Lärarintervjuer	
Bilaga 4: Storyline, planeringsschema	

Bakgrund

Inledning

Under vår egen lärarutbildning har vi kommit i kontakt med undervisningsmetoden Storyline. Vi har upplevt metoden som mycket positiv då den alltid utgår från den enskilde elevens förkunskaper, vilket innebär att eleven får en möjlighet att befästa och fördjupa sina kunskaper. Något som vi observerat under våra praktikperioder är hur vanligt förekommande den så kallade traditionella undervisningen är. Med traditionell undervisning menar vi den så kallade katederundervisningen där läraren förmedlar kunskaper och bestämmer på vilket sätt elevernas inläring ska ske. En viss tvåvägskommunikation kan förekomma men då vanligtvis genom att eleverna svarar på frågor som läraren ställer. Ingen eller liten hänsyn tas till elevernas olikheter vad gäller till exempel inlärningsstilar.

Vi har också upplevt hur positivt inställda eleverna blir när de i stället får använda sin kreativa förmåga i klassrummet. Alla undervisningsmetoder är bra på olika sätt, även den traditionella, men undervisningen bör varieras för att eleverna ska uppleva engagemang och motivation. Storylinemetoden kan då vara ett komplement till de metoder som finns i dagens skola. Därför är syftet med vår studie att ta reda på vad elever och lärare anser om metoden Storyline. För att samla information använder vi oss av en kvalitativ undersökningsmetod med observationer, våra egna dagböcker, intervjuer med lärare samt en kvantitativ elevenkät. Undersökningen utförs efter att en sjätteklass fått arbeta med ett storylinetema under sex dagar.

Storyline

I mitten av sextiotalet fick Primary School i Skottland en ny läroplan. Den innehöll nya undervisningsområden, som till exempel hembygdkunskap. Eftersom det inte fanns utbildade lärare i ämnena krävdes en ämnesintegrering. Dr Steve Bell var en av dem som därför utvecklade en metod, Storyline, som skulle användas i undervisningen. Bell är fortfarande den mest kände förespråkaren för metoden och i dag har den spridits till ett flertal av världens länder.

I ett storylinetema skapar lärare och elever en fiktiv berättelse tillsammans som sedan utgör grunden i temat. En definition av metoden Storyline ges av Falkenberg och Håkonsson. ”Storylinemetoden består av tematiska, probleminriktade undervisningsförlopp, som kännetecknas av att undervisningen inte kretsar kring ett centralt tema, utan fortskrider som en berättelse – följer en storyline.” (Falkenberg och Håkonsson, 2004, s. 40)

I en Storyline, till skillnad från traditionellt tema- eller projektarbete, är det händelserna i en berättelse som utgör den röda tråden, och bildar a line of stories. Händelserna som planeras av läraren driver logiskt berättelsen framåt. Detta gör det möjligt att integrera nya moment, eller ett byte av miljö och perspektiv. Denna så kallade ramberättelse är utgångspunkt för elevernas kunskapsinhämtning. (Lindberg, 2000)

Storyline är en lärarstyrd men också en elevaktiv arbetsmetod där ämnesgränserna är utsuddade. Eleverna får under en begränsad period arbeta kreativt och innovativt efter de så kallade ”nyckelfrågorna” som läraren ställer under arbetets gång. I ett storylinetema är det

inte ett ämne som binder ihop arbetet utan berättelsen som löper som en röd tråd genom hela processen. (Lindberg, 2000)

Storyline är inte bara en metod utan också ett förhållningssätt till elever, inläring och kunskap. En stor vikt läggs vid att elevernas tidigare kunskaper och erfarenheter uppmärksammas och erkänns. Arbetsmetoden Storyline kan beskrivas som en tematisk undervisning med en speciell struktur. Denna struktur visar det som är karakteristiskt för metoden, det vill säga att undervisningen inte kretsar kring ett centralt ämne utan kring en berättelse. (Lundin, 1999)

I ett storylinetema skapas en fiktiv verklighet i klassrummet i och med att eleverna får arbeta med en berättelse som innehåller karaktärer. Eleverna arbetar med sina karaktärer som utgångspunkt. All kunskap de sedan söker och alla funderingar som uppstår utgår från karaktärernas behov. (Lundin, 1999)

Identifikationen med karaktärerna innebär att nya möjligheter skapas i klassrummet. Exempelvis kan läraren ta upp känsliga frågor för diskussion utan att inkräkta på elevernas integritet. Genom sina karaktärer får också eleverna en möjlighet att uttrycka åsikter och känslor som de kanske inte annars vågar visa. Eftersom berättelsen handlar om en fiktiv miljö och karaktärer som de själva skapat uppstår engagemang. (Lindberg, 2000)

Arbetet i en Storyline utgår ifrån de nyckelfrågor som läraren ställer. Det är viktigt att dessa frågor är öppna, eftersom det är frågorna som ska stimulera eleverna att fundera och diskutera. Genom frågorna ser läraren till att kursplanens mål integreras i arbetet. I de flesta fall är ett helt arbetslag involverade därför att berättelsen i en Storyline kräver ämnesintegrering. Varje lärare ser till att just hans eller hennes ämne representeras av relevanta frågor. Förespråkarna för metoden hävdar att läraren vinner mycket på att vänja sig vid att låta nyckelfrågorna innehålla orden "tror ni". Orden håller frågorna öppna för diskussion och gör att eleven inte kan svara "fel". (Lundin, 1999)

Nyckelfrågorna planeras så att eleverna får utmanande uppgifter och individualiseringen blir i och med detta lättare att genomföra. Eleverna får hela tiden utgå från sin egen nivå och läraren kan förstärka elevernas starka sidor men också låta dem träna på just det som de behöver. (Lundin, 1999)

Eleverna får börja med att tro, fundera och diskutera istället för att söka fakta direkt. Allas synpunkter behandlas som lika viktiga och läraren talar inte om *hur* det är. Istället får eleverna fundera över hur det *kan* vara. Detta gör eleverna motiverade att söka vidare. "De blir medvetna om vad de vet, vad de faktiskt inte vet och vad de behöver ta reda på mer om." (Lundin, 1999, s. 7) Det är alltså viktigt att eleverna får formulera sina egna modeller av verkligheten. Detta för att motivera dem att ta reda på hur det verkligen ligger till samt att ta upp felaktiga föreställningar och behandla dessa. (a.a)

Storylinemetoden visualiseras genom den så kallade "frisen", det vill säga en form av utställning som eleverna skapar under arbetets gång. Elevernas arbete ska ses av läraren som en process och ska behandlas med respekt. Det skapande arbetet är lika viktigt som det undersökande och ska inte vara något eleverna arbetar med "när det finns tid över". Detta för att eleverna ska förstå att alla aspekter i deras arbete är viktiga. Här kan också lärarna få ett bedömningsunderlag för exempelvis betygssättning. I ett Storylinetema bedöms med andra ord hela arbetsprocessen. De gemensamma utgångspunkterna, som frisen ger eleverna när de

ska arbeta vidare, gör hela arbetsmetoden levande. Även dramatiseringar, av både lärare och elever, är ytterligare ett sätt där metoden kan visualiseras. (Lindberg, 2000)

Styrdokument

En av storylinemetodens grundprinciper är att allt utgår ifrån den kunskap eleven redan har. Denna princip stämmer väl överens med *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94, anpassad till att också omfatta förskoleklassen och fritidshemmet*. Styrdokumentet förordar elevers rätt till en likvärdig utbildning, där utgångspunkten ska bygga på tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. (Utbildningsdepartementet, 1998)

I Lpo 94 nämns att ”I skolarbetet skall det intellektuella såväl som det praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas”. (Utbildningsdepartementet, 1998, s. 8) Eleverna skall, med andra ord, få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Genom att arbeta med Storyline uppfylls styrdokumentets mål på flera sätt. Bland annat innehåller metoden olika aktiviteter för inläring och berättelsen ger ett meningsskapande sammanhang för lärandet.

Ytterligare ett citat ur Lpo 94 är följande: ”Skolans arbete måste inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras och blir till en helhet.” (Utbildningsdepartementet, 1998, s. 8) För att uppnå detta måste en mera varierad undervisning användas. En sådan varierad undervisning kan innebära att läraren låter eleverna arbeta med ett storylinetema. (Lindberg, 2000)

Även i Barnkonventionen, artikel 29, finns stöd för att skolan idag måste arbeta med en mera varierad undervisning för att alla barn ska ha lika möjligheter att utvecklas. ”Konventionsstaterna är överens om att barnets utbildning skall syfta till att (a) utveckla barnets fulla möjligheter i fråga om personlighet, anlag och fysisk och psykisk förmåga.” (Rädda Barnen, 1998, s. 53) Detta kan läraren på ett enkelt sätt uppnå genom att använda Storyline då metoden utgår ifrån elevens tidigare erfarenheter och kan anpassas till elevens individuella utvecklingsnivå. (Lindberg, 2000)

Lärande och kreativitet

Begreppet ”lärande” har Anders Jakobsson, forskare vid Lunds universitet, belyst i ett studiematerial. Materialet beskriver hur ett positivt och kreativt inlärningsklimat skapas i elevgruppen när de får förklara begrepp och teorier för varandra. ”Eleverna tvingas därmed att byta perspektiv mellan ’den lärande eleven’ och ’den undervisande eleven’ vilket påskyndar lärandet och vidgar förståelsen.” (Jakobsson, 2001, s. 14)

Dahlqvist ger en definition av begreppet ”kreativitet”. Han menar att en människa uppvisar kreativitet när hon har en god tillgång till sig själv och sina resurser som en kännande, tänkande och handlande människa. ”Kreativitet innebär att fritt kunna använda sin skaparkraft för att lösa problem och skapa något.” (Dahlqvist, 1998, s. 33)

Skoglund ger oss ytterligare en definition av begreppet ”kreativitet”: ”...en strävan, ett förhållningssätt som innebär utveckling och öppning, att skapa något nytt, ställa egna frågor, hitta egna lösningar, att gå vidare, ge form och ordna kaos”. (Skoglund, 1998, s. 8)

Storylinemetodens grundtankar stämmer mycket väl överens med den kände ryske psykologen Lev Vygotskijs genomgående uppfattning, nämligen att fantasi hör ihop med verklighet. Ju mer erfarenhet en människa har desto större möjlighet till fantasi och kreativitet. Både reproduktion och produktion, det vill säga återskapande och förmågan att skapa något nytt, är nödvändiga för kunskapsprocessen. Vygotskij anser därför att båda delar finns hos människan och därför är alla människor i grund och botten kreativa. (Vygotskij, 1998)

I ett storylinetema använder eleverna sin realistiska fantasi. Med detta menas att eleverna i sin berättelse föreställer sig vad som kan hända i verkligheten. Metoden innebär att eleverna arbetar kreativt och problemlösande, vilket i sin tur skapar handlingskompetens i den aktuella verkligheten. Berättelsen som skapas i ett storylinetema behöver inte vara sann men den ska vara möjlig. (Lindberg, 2000)

Barnets fantasi är ett begrepp som måste tillföras pedagogiken. Då kan en mera nyanserad uppfattning av barnets intellektuella förmåga, där även känslor och fantasi är viktiga ingredienser, framträda. ”Det är just människans kreativa aktivitet som gör henne till en framtidsinriktad varelse, som skapar sin framtid och samtidigt förändrar sin nutid.” (Vygotskij, 1998, s. 13)

Utforskandet, som är en del av barns psykologiska och sociala utveckling, blir för barnen ett sätt att ta in omvärlden. Detta gäller alla barn oavsett bakgrund och erfarenhet. (Rädda Barnen, 1998) Då Storylinemetoden innebär att elever arbetar i grupper tränas deras förmåga till samarbete vilket stärker den psykologiska och sociala utvecklingen. (Falkenberg och Håkonsson, 2004)

Adler och Holmgren menar att lärande kräver en känslomässig motor som utgör den viktiga motivationen till utveckling och lärande. Individens är från grunden en aktivt lärande varelse som lär sig genom samspel med sin omgivning. Leken som form spelar en avgörande roll för bearbetning och utveckling under de tidiga barnåren. (Adler och Holmgren, 2000)

Sokrates, den kände grekiske filosofen, menar att alla människor besitter nödvändig kunskap och de verktyg som behövs för att klara olika problem. Hans pedagogiska metod innebär att man genom frågor, steg för steg, lockar fram den kunskap som eleven har inom sig. (Adler och Holmgren, 2000) De frågor som Sokrates ställde kan jämföras med de nyckelfrågor som bygger upp en Storyline. Frågorna är, liksom Sokrates frågor, omöjliga att besvara med ett ”ja” eller ”nej”. De ska istället få eleven att tänka vidare och locka dem att utvidga sina kunskaper. (Lindberg, 2000)

Dahlqvist behandlar ett flertal teser kring ämnena kreativitet och lärande. Författaren poängterar att de färdigheter som kommer att bli viktiga i framtidssamhället är följande: självtillit, förmåga att skapa, ingå i och utnyttja kontaktnät, förmåga till perspektivbyte, förmåga att kunna ingå förtroendeavtal samt förmåga att kunna reetablera sig i nya sammanhang. (Dahlqvist, 1998) Genom Storylinemetoden tränar eleverna alla dessa färdigheter. (Falkenberg och Håkonsson, 2004)

Fortsättningsvis tar också Dahlqvist upp hur de ökade kompetenskraven kräver ökade insatser från utbildningssamhället. För att detta skall uppnås måste utbildningssamhället förändras så att elever i större utsträckning får vänja sig vid ett större ansvarstagande, till exempel genom att använda sig av ett undersökande arbetsätt. Den kunskapssyn som de flesta lärare bär med

sig kommer inte att vara tillräcklig då samhället förändras snabbt. Att kunna memorera slumpvis vald kunskapsmassa kommer inte att vara lika viktigt som att kunna utforska, träna sig i att se likheter och olikheter, dra slutsatser, sammanfatta och ta initiativ. Dessutom kan till dessa framtida krav läggas att elever bör känna till sökvägar och källor för information. Eleverna måste ges avsevärt bättre beredskap och kunskap för att fungera som medborgare i ett dynamiskt samhälle. För att elever ska få en möjlighet att utveckla sin egen så kallade ”kunskapskunskap” krävs det att lärare fortbildar sig så att de kan och framförallt vill förändra metoder och arbetssätt i skolan. (Dahlqvist, 1998)

Dahlqvist menar att det som är positivt för en människa kanske är helt och hållet negativt för en annan. ”Mångfald garanterar och främjar de olikheter som människan bär med sig biologiskt. Enfald leder till förtryck, negativa spänningar och resursslöseri.” (Dahlqvist, 1998, s. 69) Han menar därför att en varierad undervisning bör användas i större utsträckning i skolan.

I dagens skola dominerar det konvergenta tänkandet över det divergenta. Dahlqvist skriver: ”Eftersom det alltid har varit lättare att kontrollera uppgifter med *ett* rätt svar har inriktningen i såväl övning som provkonstruktion påverkats åt det konvergenta hållet.” (Dahlqvist, 1998, s. 43) Det är viktigt att lärare växlar mellan att låta eleverna lyssna, tala, fråga sig själv om de egna åsikterna, tänka och till och med växla kroppsställning. Författaren menar att ju mer divergent tänkande i undervisningssituationen desto mera träning i praktisk fantasi får eleven. (a.a) Storylinemetoden ger eleverna en möjlighet att träna sitt divergenta tänkande. Det är inte nödvändigt för läraren att avsluta ett arbete med ett traditionellt prov då elevernas fortlöpande arbete under ett storylinetema kan bedömas och betygsättas av läraren. (Lindberg, 2000)

Dahlqvist skriver om hur skolan hittills i hög grad är en institution för kunskapsinhämtande genom förmedlingspedagogik. Med detta menas att lärare föredrar att ”fylla ett kärl”, det vill säga eleven, framför att ”tända en låga”. Sedan fortsätter författaren med att förklara att lärare inte arbetar så mycket med konstruktion av uppgifter inom den divergerande kategorin, på grund av sin egen brist på träning och fantasi. Lärare använder faktorer nästan enbart från de konvergerande kategorierna vid bedömning av elever. Detta innebär att det är bara en elevs halva personlighet, eller som grupp halva klassen, som bedöms. (Dahlqvist, 1998)

Hörnqvist anser i sin doktorsavhandling att när elever får arbeta med temaarbete har de ofta möjlighet att utgå från egna intressen. Detta leder till att arbetet blir mer intressant och engagerande och medför att elever lägger ned mera tid på arbetet. I förlängningen kommer också de kunskaper eleven inhämtat att stanna kvar i minnet en längre period. Hon menar vidare att de uppgifter som i skolarbetet upplevs både som begripliga och meningsfulla är de som knyter an till redan befintliga strukturer. Att eleven *äger* uppgiften och upplever ett personligt förhållande gentemot den, skapar förutsättningar för att undervisningen skall beröra eleven. Därutöver är lusten en bidragande faktor för den kognitiva behållningen och upplevelsen av kompetens. (Hörnqvist, 1999) Storyline är ett speciellt strukturerat temaarbete där eleverna tillsammans med läraren äger sin berättelse. (Lindberg, 2000)

Hörnqvist har i sin doktorsavhandling kommit fram till att en meningsfull och utmanande undervisning skapar ett positivt och personligt förhållande till skolarbetet, vilket innebär att eleven kommer att uppleva arbetet som mera lustfyllt. Detta i sin tur innebär att eleven upplever sin egen positiva kompetens. Det är nödvändigt att skolan erbjuder erfarenheter som ger alla elever möjlighet till lärande och utveckling. Elever får då en konkret känsla av att

deras arbete och kunnande är viktigt. Därmed får de också själva känslan av ett egenvärde. (Hörnqvist, 1999)

I sin avslutande reflektion frågar sig Hörnqvist hur eleverns olikheter tas emot av skolan. Hon frågar om alla elever bemöts som om de vore lika, om vissa färdigheter värderas högre än andra och om detta sker på en del eleverns bekostnad. Hon undrar om inte alla människor har rätt att få uppleva sig som kompetenta och värdiga människor och samhällsmedborgare när de lämnar skolan. Slutligen menar Hörnqvist att alla elever bör få utvecklas utifrån sina förutsättningar och få uppleva att de duger. (Hörnqvist, 1999) I ett Storylinearbete kan alla elever lyckas på sin nivå. (Lindberg, 2000)

Forskning visar tydligt att skolan måste införa mera varierande och kreativa arbetssätt för att ge samtliga elever en större möjlighet till utveckling. I ett framtida perspektiv kommer konvergenta förmedlingskunskaper att vara mindre värda än den enskilde elevens förmåga att snabbt finna den kunskap han eller hon behöver. (Dahlqvist, 1998) Storylinemetoden ger elever en möjlighet att träna de egenskaper som förutspås av Dahlqvist bli viktiga i framtiden. (Falkenberg och Håkonsson, 2004)

Engagemang och motivation

Genom engagemang har man sedan urminnes tider försökt att motivera barn till att göra något som de inte omedelbart vill. Så är också situationen i skolan. Läraren kan göra det mer eller mindre lätt för eleverna att engagera sig. Om läraren kan kombinera undervisningen med sitt eget engagemang underlättas barns lärprocesser. I och med detta ökar också barnens engagemang. Lärare måste hjälpa elever att se relevansen i vad de lär sig i skolan, utifrån vad de redan vet, för att skapa ett engagemang. (Falkenberg och Håkonsson, 2004)

Motivation är den process som sätter i gång, upprätthåller och riktar elevernas beteende. ”Grunden för motivationen ligger i upplevelsen av att kunna men också i lusten eller nyfikenheten på uppgiften som skall utföras.” (Adler och Holmgren, 2000, s. 123)

Syfte

Syftet med denna studie är att beskriva elevers och berörda lärares uppfattning om Storyline.

Forskningsfrågor

Den första forskningsfråga vi ställer oss är hur Storyline påverkar elevernas uppfattning av skolarbetet. Sedan vill vi se hur arbetet påverkar elevers engagemang i den egna lärandesituationen. Till sist vill vi veta hur berörda lärare uppfattar Storylinemetoden.

Vårt intresse av vad de berörda lärarna anser beror på att det är lärarna som avgör vilka metoder som används i klassrummet. Om elever och lärare är positiva till metoden vill vi, i förlängningen med vårt arbete, introducera Storyline i kommunens skolor.

Metod

I vår undersökning har vi valt att i första hand arbeta med kvalitativa hermeneutiska metoder, det vill säga observationer, personliga dagböcker, samt ostrukturerade intervjuer med lärare. ”I en ostrukturerad intervju lämnar frågorna maximalt utrymme för intervjupersonen att svara inom.” (Patel och Davidson, 1994, s. 61) Med hermeneutiska metoder menas att genom att uppmärksamma elevers språk, handlingar och attityder försöker vi förstå klassrumssituationen. Hermeneutik betyder ungefär tolkningslära. Den kvantitativa delen av vår undersökning representeras av en enkel elevenkät, ett så kallat attitydformulär. (a.a)

Att forska kring elevers uppfattning är inte alldeles enkelt, det finns inga säkra mätmetoder. Eftersom det finns lika många upplevelser som det finns elever kan därför inte vår undersökning klassificeras som direkt vetenskaplig. Istället strävar vi efter att få en uppfattning av hur elever och lärare upplever undervisningsmetoden Storyline.

Patel och Davidson menar att ”Den hermeneutiske forskaren närmar sig forskningsobjektet utifrån sin egen förförståelse”. (s. 26) Enligt författarna är forskarens förförståelse en tillgång och inte ett hinder för att tolka och förstå forskningsobjektet. Då vi båda har arbetat med människor under lång tid och dessutom har egna barn kommer våra erfarenheter att vara till hjälp i vår undersökning.

Ju yngre eleverna är desto svårare är det att ställa intervjufrågor och erhålla relevanta svar. Därför har vi valt att låta eleverna svara på en enkel enkät, ett så kallat attitydformulär efter varje avslutat undervisningstillfälle.

En observation av verkligheten är en komplicerad process och är en svår metod om man vill ha ”säkra” svar. (Hwang och Nilsson, 1995) Då vi för enskilda dagliga observationer i våra dagböcker kommer dessa att se olika ut. Vi uppmärksammar och tolkar händelser ur olika synvinklar beroende på exempelvis erfarenheter och rena tillfälligheter. När vi sedan sammanställer våra iakttagelser får vi ett bredare material att arbeta med. Vi anser att våra dagliga observationer tillsammans med enkätundersökning och lärarintervjuer är de metoder som ger oss den mest korrekta bilden av hur elever och lärare upplever metoden Storyline och sin egen lärandesituation.

Vår undersökning är utförd med rektors tillstånd. Dessutom redovisas varken skolans eller elevers namn av respekt för elevers integritet.

De olika metoderna redovisas mer utförligt under rubriken *Genomförande*.

Försökspersoner

Försökspersonerna i vår kvalitativa del av undersökningen, det vill säga observationerna, var den sjätteklass som vi arbetat med under vår praktik. Klassen innehåller sammanlagt nitton elever. De tre lärare vi intervjuade var de som på något sätt blivit berörda av undervisningen. Klassens elever deltog också i den kvantitativa delen av undersökningen när de svarade på dagliga enkäter om hur de uppfattat dagen.

Bortfall

På grund av sjukdom eller ledighet var elever frånvarande vid enkättillfällena. Av sammanlagt 114 enkäter bortföll 6.

Material

Dagboksanteckningar.
 Observationsschema med nyckelord. (se bilaga 1)
 Elevenkät. (se bilaga 2)
 Intervjufrågor. (se bilaga 3)

Genomförande

Storylinearbetet beskrivs utförligare i bilaga 4.

Observationer och dagböcker

Observationsprocessen är i hög grad beroende av det tolkande subjektet, det vill säga observatören. Stora krav ställs på den som utför registreringen eller ”avläsningen”. I många fall krävs tränade observatörer för att utföra arbetet. (Backman 1998) Då vi i vetenskapliga sammanhang inte kan räknas som tränade observatörer valde vi att observera klassen utifrån viktiga så kallade nyckelord. (se bilaga 1) Dessa nyckelord gav tillsammans med våra egna personliga dagböcker en möjlighet att tyda elevernas uppfattning av Storylinemetoden.

Observationsschemats indikatorer har en skala från 1 till 5. Siffran 1 motsvarar ett mycket lågt värde, siffran 2 ett lågt värde, siffran 3 ett godkänt värde, siffran 4 ett högt värde och siffran 5 ett mycket högt värde.

Observation innebär att man iakttar vissa saker som utanförstående observatör, men man kan också fungera som deltagande observatör. ”Med observationsmetoden kan vi studera beteenden och skeenden i ett naturligt sammanhang i samma stund som de inträffar.” (Patel och Davidson, 1994, s. 74) Efter varje lektionstillfälle skrev vi ned våra observationer och utvärderingar i våra dagböcker.

I forskningssammanhang behöver observatören vara mer systematisk, det vill säga begränsa sig till att observera ett fåtal faktorer. (Hwang och Nilsson, 1995) Vi begränsade därför våra observationer till hur eleverna agerade i fråga om engagemang, motivation och kreativitet och inte resultatet av elevarbetet.

För att samla information kan vi använda oss av dagböcker som kan innehålla både fakta, iakttagelser och idéer. Dagboken är en form av självrapportering med utrymme för reflektion. Vi valde att skriva ned våra dagliga personliga iakttagelser i dagboksform. Detta för att vi på ett enkelt sätt skulle få en tydligare bild av de genomförda aktiviteterna samt observationerna av elevernas engagemang och motivation i Storylinearbetet. Vi använde våra egna dagboksanteckningar som en sorts loggbok över vad vi gjort, tänkt och känt under storylinearbetet med klassen. ”Vi kan använda dagboken för att få information som lämpar sig för kvalitativ bearbetning.” (Patel och Davidson, 1994, s. 57)

Enkäter

De enkäter som eleverna svarat på efter varje undervisningstillfälle benämns av Patel och Davidson som ett så kallat attitydformulär. Enkäten innehåller en skala graderad från siffran ett till siffran fem. Siffran ett representeras av en ”sur gubbe” och den mest negativa

uppfattningen om dagens upplevelser och siffran fem av en ”glad gubbe” och den mest positiva uppfattningen. Det påstående som används vid varje enkättillfälle lyder: ”Så här tycker jag om dagens lektioner.”

För att utvärdera enkätsvaren bestämde vi oss för att räkna ut ett medelvärde varje dag under storylinearbetet. Om en elev kryssat mitt emellan exempelvis 3 och 4 på graderingslinjen räknas detta som 3,5. Om en elev kryssat mellan mitten och ett heltal räknas detta som närmaste heltal.

För att få en mera nyanserad bild av elevens upplevelse fanns på enkäten också frågan: ”Varför?” Här gavs eleven tillfälle att förtydliga sin markering på attitydskalan med en frivillig motivering.

Enkäten delades ut till samtliga elever som deltagit i Storylinearbetet under dagen. En tydlig instruktion om hur enkäten skulle ifyllas gavs innan varje enkättillfälle.

Intervjuer

Intervjuer är känsliga för förväntningar, formuleringar och förutfattade meningar som parterna har om varandra. Ytterligare påverkande faktorer är att åsikter kan variera från dag till dag, minnet är inte helt felfritt och vissa händelser kan få förstörade effekter i efterhand. (Hwang och Nilsson, 1995)

Vid intervjutillfällena med de berörda lärarna fungerade en av oss enbart som intervjuare medan den andra förde fortlöpande anteckningar. Intervjufrågorna berörde arbetsklimatet i klassrummet samt elevernas attityd, prestation, motivation och kreativitet. Lärarna intervjuades enskilt. När tillfälle för följdfrågor gavs utvecklades intervjuaren för att få en mera kvalitativ bild av lärarnas uppfattning.

Tidsplan

Januari 2004: Bestämna inriktning och formulera PM.

Mars – april 2004: Undersöka vad som finns forskat och skrivet i ämnet.

April 2004: Första utkast till bakgrund, syfte och metod.

Maj – juli 2004: Inläsning på ämnet.

Augusti 2004: Praktikplanering.

September – november 2004: Praktik v. 40 - 47 med storylinetema v.41. V.42 intervjuer.

November 2004: Bearbetning och sammanställning av resultat.

December 2004: Rapporten slutförs.

Resultat

Sammanfattning observationer och dagböcker

Vid en sammanställning av dagböckerna samt de observationsscheman vi ifyllt under arbetets gång, insåg vi att våra iakttagelser inte skilde sig nämnvärt åt. Vi hade upplevt klassens arbete på samma sätt vad gäller de valda indikatorerna engagemang, motivation och kreativitet.

Dag 1

Vi inledde med ett arbetspass där eleverna fick en kort introduktion av metoden Storyline. Sedan tillverkades de karaktärer som behövdes för berättelsen. Eleverna blev mycket intresserade och förväntansfulla inför nästa veckas arbete.

Dagens observationer visade ett mycket högt värde av engagemang, motivation och kreativitet. Vi uppfattade att eleverna visade en belåtenhet över dagens arbete.

Dag 2

Dagen startade med att klassens karaktärer vunnit en veckas lyxkryssning. Vi listade, det vill säga skrev elevernas förslag på ett blädderblock, vad de behövde packa med sig på denna resa och sedan fick resenärerna packa sina väskor. Efter detta följde en redovisning och därefter fick de tillverka sina karaktärers pass. Karaktärerna fick sedan ett "telegram" där de blev uppmanade att skriva en kort artikel om deras första dag på lyxkryssaren. Klassen är indelad i fyra grupper och i alla grupper utom en fungerar samarbetet bra. I gruppen där det inte fungerar finns flera starka viljor och två elever som vill bestämma.

Dagens observationer visade återigen på ett mycket högt värde av engagemang, motivation och kreativitet. Eleverna jobbade och alla var till synes nöjda med uppgifterna.

Dag 3

Fartyget har sprungit läck och alla måste omedelbart lämna skeppet. Eleverna fick sedan veta att karaktärerna i gruppen skulle bara hinna ta med sig tre saker från det sjunkande skeppet. Eleverna fick blunda och föreställa sig att de utmattade flöt iland på en öde ö. De fick då lyssna på berättelsen om Robinson Crusoe. Med hjälp av längd- och breddgrader kunde eleverna lista ut att de befann sig på en av Galapagosöarna. Eleverna forskade sedan gruppvis om Galapagosöarna.

Vi observerade att arbetsglädjen och engagemanget hos eleverna minskade en aning. Dagens observationer visade ändå ett högt värde vad gäller engagemang, motivation och kreativitet. Den belåtenhet över dagens arbete som eleverna uppvisade kan vi säga var godkänd.

Dag 4

I dag fick eleverna en liten stund att göra klara sina efterforskningar innan de sedan fick redovisa vad de visste om Galapagosöarna. Eleverna fick tillverka en karta över just deras ö. Alla arbetade flitigt och resultaten blev över förväntan.

Dagens observationer visade igen ett mycket högt värde vad gäller engagemang, motivation och kreativitet. Dagen fungerade alldeles lysande, eleverna var engagerade, motiverade, intresserade, kreativa och arbetade med stor arbetsglädje.

Dag 5

Idag har eleverna tillverkat tredimensionella öar av papier-maché. De flesta tyckte om att arbeta med detta material. Den grupp som under hela Storylinearbetet haft lite samarbetsproblem var också den grupp som var minst nöjda med sin tredimensionella ö. Karaktärerna i berättelsen fick sedan flaskposter från en annan strandsatt. Brevet var skrivet på engelska och eleverna översatte det. Sedan använde de sig av papprets baksida och flaskan för att skriva en ny flaskpost från dem själva, det vill säga ett räddningsbrev. Dagens sista nyckelfråga var hur de trodde att de måste bete sig mot varandra i en nödsituation. Genom att diskutera denna fråga förberedde vi eleverna för morgondagens film.

Dagens observationer visade ett högt värde vad gäller engagemang och motivation och mycket högt i fråga om och kreativitet. Vi upplevde eleverna som lite surrigare och mera omotiverade i dag jämfört med tidigare dagar. Trots detta var eleverna nöjda.

Dag 6

Idag blev eleverna räddade från sina olika öar. Räddningen kom alltför snabbt enligt några elever, de hade gärna "stannat kvar" på ön lite längre. Sedan såg vi på filmen "Flugornas Herre". Filmen innehöll mycket av det vi arbetat med under veckan. Eleverna kände igen och visste mycket och det var roligt att höra. Ett par elever tyckte dock att filmen var för hemsk och ville inte se den. De fick därför gå ut ur klassrummet och arbeta med annat.

Dagens observationer uppvisade mycket höga värden vad gäller engagemang, motivation och kreativitet. Eleverna var mycket belåtna med dagen.

Summering observationer och dagböcker

Den Storyline eleverna arbetade med handlade om en lyxkryssning som slutade med ett skeppsbrott och där karaktärerna flöt iland på obebodda öar i Stilla havet. De arbetade bland annat med att tillverka karaktärer, skriva tidningsartiklar, karttillverkning och tillverkning av tredimensionella öar av papier-maché. Som avslutning fick de se en film.

Våra observationer och dagböcker visar tydligt att elevernas uppfattning av skolarbetet varit mycket positivt. De har uppvisat ett stort engagemang i den egna lärandesituationen. Veckans observationer uppvisade alltså mycket höga värden vad gäller engagemang, motivation och kreativitet. Eleverna var mycket belåtna med sitt arbete med Storyline.

Sammanfattning enkäter

Elevenkäten (se bilaga 2) delades ut till de elever som deltagit i Storylinearbetet under dagen. Vid varje enkättillfälle gav vi eleverna en tydlig instruktion om hur enkäten skulle ifyllas. De dagliga medelvärden vi uträknade redovisas nedan med elevernas kommentarer till frågan varför de tyckte som de gjorde.

- Enkättillfälle Dag 1

Medelvärde 4,5

Av nitton elever bortföll en på grund av sjukdom.

Elevkommentarer till frågan Varför:

Värde 5: "Man slapp skriva och man fick göra något mer levande." "Jätteskoj!" "Älskar att pyssla, klippa och rita." "Det var roligt att få göra egna gubbar och klistra på egna kläder." "Det var jättekul att göra gubbar." "Det var bara skoj." "Jag tycker det var roligt." "Det var kul!" "För det var roligt att klä på gubben."

Värde 4,5: "För det var jättekul!" "Det var ovanligt om man jämför med de vanliga lektionerna. Men ganska kul." "Det var ovanligt men ganska kul."

Värde 4: "Det var kul för vi gjorde egna gubbar." "Det var roligt att pyssla." "Jag är ganska nöjd med vad jag har åstadkommit idag." "Jag tycker att det var roligt för att man slapp jobba med annat."

Värde 3,5: "Lite för klubbigt men annars skoj." "Det var kul att limma!"

- Enkättillfälle Dag 2

Medelvärde 4,7

Av nitton elever bortföll två på grund av sjukdom.

Elevkommentarer till frågan Varför:

Värde 5: "Det var roligt för att det var nytt. Det var tråkigt att skriva." "Skitskoj." "Det var kul!" "För det var roligt." "Kul att göra passet och allt annat!" "Mycket pyssel." "Det var bara kul." "Det var superroligt!" "Det var kul att komma ombord."

Värde 4,5: "Det var bara skoj!"

Värde 2: "Jag vet inte!"

- Enkättillfälle Dag 3

Medelvärde 3,3

Av nitton elever bortföll en på grund av sjukdom.

Elevkommentarer till frågan Varför:

Värde 5: "Därför." "Vi fick göra lite olika, det var bra."

Värde 4: "Det är roligt för det är något nytt varje gång" "Man fick jobba med geografi!" "Jag tycker inte om det så mycket." "Det var ganska kul men jag hatar att skriva."

Värde 3,5: "Det var ganska skoj!" "Mycket skrivande."

Värde 3: "Inte särskilt kul att forska om Galapagosöarna och inte kul att redovisa. Kul att rita och måla." "Jag vet inte riktigt vad jag tyckte." "Det var ganska kul." "Det var kul när du läste men det andra som vi gjorde idag var sådär." "Jag tycker att jag inte har gjort så bra ifrån mig."

Värde 2,5: "Händelselöst, zzznark." "Därför att det var det."

Värde 2: "Tråkigt." "Som vanligt skolarbete."

- Enkättilfälle Dag 4

Medelvärde 4,7

Av nitton elever bortföll en på grund av ledighet.

Elevkommentarer till frågan Varför:

Värde 5: "Mycket pyssel." "Jag tycker om att måla och klistra lite." "Toppen, helkul." "Det var ganska kul att göra en karta." "Det var jättekul att göra karta och hitta på vad som fanns på ön till exempel frukt och djur." "Det var roligt att göra en karta över våra öar." "Det var kul." "Det var kul!!" "Det där med ön var jätteskoj." "Det var kul att göra en karta." "Det var kul att klistra och klippa." "Kul att klippa och limma." "Därför." "Skoj." "Kul att göra karta."

Värde 4: "Det var roligt men jag blev lite sur så att..."

Värde 3,5: "Vet ej! Det var kul att måla."

Värde 3: "För det var så!"

- Enkättilfälle Dag 5

Medelvärde 3,4

Av nitton elever bortföll ingen.

Elevkommentarer till frågan Varför:

Värde 5: "Därför." "Det var kul att måla och göra berg." "Jag gillar geografi." "Det var kul med tapetklister och att måla."

Värde 4,5: "Det var kul att göra en 3- D karta." "Det var jättekul."

Värde 4: "Roligt att måla, limma och klippa. Högt prat var dåligt och att en person hördes hela tiden." "Att måla var jätteskoj. Sen var det sådär. Kan vi inte få fara ut på en sån här ö?" "Det var kul att måla och kleta med tapetklister." "Tycker inte om att kladda."

Värde 3,5: "Det var kul att klistra och måla, annars var det tråkigt."

Värde 3: "Det var inte kul ett tag men att kladda och göra tredimensionell karta var kul." "Ganska skojs." "En del uppgifter var roliga och en del var tråkiga." "Att två klagade på mig men annars var det bara bra i gruppen."

Värde 1: "Det var tråkigt!" "Skittråkigt." "Det var kul att klistra men annars sög det!!!!"

- Enkättilfälle Dag 6

Medelvärde 4,6

Av nitton elever bortföll en på grund av sjukdom.

Elevkommentarer till frågan Varför:

Värde 5: "För det var spännande och jättebra film." "Det var skitkul att titta på film. Tack ni är bäst!" "Jag tyckte det var roligt för vi såg på film" "Det var en bra film." "Kul!" "Ni har varit jättesnälla idag! Vi har haft jätteroligt." "Det var roligt att se film." "Skoj!!!!" "Mums!" "Därför." "Det var jättekul." "Filmen var bra men dom överdrev lite grann därför gick jag ut." "Det var kul att se film." "Filmen var rolig."

Värde 4: "Spännande film men vi vill ha er mycket längre!!! Kommer att sakna Storyline."

Värde 3: "Den var bra men jag har redan sett den."

Värde 1: "Jag gillar inte så hemska filmer."

Summering enkäter

En summering av de sex enkättilfällena visar medelvärdet 4,2. Vad gäller elevernas kommentarer till frågan *Varför* har svaren varierat men till största del varit positiva.

Intervjuer

1. Hur upplevde du klassrumsklimatet under Storylinelektionerna?

Lärare A: Jag upplevde klassrumsklimatet som positivt. Eleverna lyssnade och var med.

Lärare B: Klassrumsklimatet var positivt och eleverna var skapande och kreativa.

Lärare C: Jag upplevde en trevlig och gemytlig stämning i klassrummet.

2. Hur upplevde du elevernas attityd till metoden?

Lärare A: Elevernas attityd beskriver jag som positiv. De längtade efter varje undervisningstillfälle och var bekymrade över att måsta gå iväg till bland annat spelningar och så.

Lärare B: Elevernas attityd var positiv.

Lärare C: Alla var väldigt positiva över lag, sen var det ju någon enstaka elev som inte ville ibland, till exempel de som inte ville se filmen.

3. Hur bedömer du elevernas prestationer?

Lärare A: Prestationerna bedömer jag som goda. Genom att använda sig av ett mera kreativt arbetssätt kan alla elever lyckas. "Strulputtarna" i klassen har ju gjort lika fina arbeten som alla andra. Ingen behöver känna sig misslyckad.

Lärare B: Det jag sett har varit jättebra. Eleverna har fått något de inte får i vanliga fall, andra innovativa uppgifter och inte någon traditionell undervisning.

Lärare C: I stort har de visat en kreativ förmåga. De har jobbat bra i grupper och de har fått arbeta på ett nytt sätt. De allra flesta har jobbat och presterat väldigt goda resultat. Men andra har underpresterat eftersom jag vet att de har mer att ge, men inte gjort det på grund av att de inte behövt det, eller därför att grupp sammansättningarna inte fungerat riktigt.

4. Hur bedömer du elevernas engagemang, motivation och kreativitet i arbetet?

Lärare A: Elevernas engagemang, motivation och kreativitet har varit hög. Arbetssättet är inspirerande och jag tror att eleverna tyckte att det var kul med något annat än det traditionella. Det är stor skillnad mellan de två undervisningsmetoderna. Storyline är mera övergripande och som lärare kan man då integrera olika ämnen. Man måste dock ha sina kollegor i arbetslaget med sig.

Lärare B: Engagemanget, motivationen och kreativiteten har varit hög.

Lärare C: Motivationen har varit mycket hög. Engagemanget har varit varierat, men över lag högt. Kreativiteten var också hög men som sagt hade jag väntat mig mera av vissa elever. Inget fel på metoden, men styrda uppgifter fungerar bättre för vissa.

5. Vad anser du om Storyline som undervisningsmetod?

Lärare A: Jag tror att metoden kan genomföras en gång per termin eller läsår. Den är ett roligt alternativ till den övriga undervisningen.

Lärare B: Metoden är intressant. Den måste dock ha de rätta förutsättningarna, tid och så vidare.

Lärare C: Ett bra arbetssätt för att inleda ett arbetsområde med, som en ”nyckel” för att öppna intressen. Upplevelsebaserat lärande är bra. Man kan inte arbeta bara med Storyline eftersom att man inte bara kan bygga på elevernas egen kunskap.

6. Skulle du kunna tänka dig att använda dig av metoden i din undervisning?

Lärare A: Ja, Gud ja! Jag är intresserad av att arbeta mera tematiskt överlag. Jag skulle absolut vilja använda mig av metoden i min undervisning, men jag känner att jag behöver lära mig mera. I vårt arbetslag har vi delat upp oss ganska mycket i grupper, vilket innebär att jag måste involvera mina närmaste kollegor.

Lärare B: Jag kan tänka mig att använda mig av metoden. Eftersom eleverna måste kunna ta en del eget ansvar tror jag att metoden kan vara svårare att använda med yngre elever. I en klass måste det vara någon form av ordning då det är bevisat att fyra av tio elever måste ha tyst i klassrummet för att få arbetsro.

Lärare C: Ja. Jag skulle kunna använda det en gång per termin eller jag kommer säkert att använda mig av metoden för att starta upp ett nytt område.

Summering intervjuer

Samtliga tre berörda lärare ansåg att klassrumsklimatet och elevernas attityd till metoden till största del varit positiv. Elevernas prestationer bedöms av två av lärarna som goda. En lärare av tre anser att någon elev har underpresterat något. Samtliga lärare anser att elevernas motivation och kreativitet varit hög under arbetet. Två av lärarna ansåg att eleverna uppvisat ett stort engagemang. En lärare noterar dock att engagemanget varierat något. De tre berörda lärarna anser att metoden är intressant och ett roligt alternativ till den övriga undervisningen. Samtliga lärare skulle kunna tänka sig att använda metoden i sin egen undervisning men en av de tre lärarna betonar att man inte bara kan arbeta med Storyline.

Diskussion

Syftet med vårt arbete var att beskriva elevers och berörda lärares uppfattning om Storyline. Utifrån våra observationer och dagboksanteckningar, bedömer vi att klassen som helhet visat en mycket hög grad av intresse, engagemang, motivation och kreativitet. Klassrumsklimatet har varit positivt och eleverna har överlag deltagit aktivt i arbetet. Elevenkäterna visar att eleverna har upplevt Storylinemetoden som positiv. Det totala medelvärdet för hela perioden är 4,2 och bedöms som mycket högt. Lärarintervjuerna förstärkte vårt redan positiva resultat.

Reliabilitet

I vår undersökning har vi använt oss av fyra olika undersökningsmetoder som är dagbok och observation, enkät och intervju. De resultat vi erhållit styrker varandra varför vi anser att reliabiliteten i vårt arbete är högt.

Med reliabilitet menas tillförlitlighet och trovärdighet i metoder som används i ett forskningssammanhang. De resultat vi erhåller genom våra undersökningsmetoder påverkas av olika faktorer. En sådan faktor kan vara exempelvis hur tränad den forskare är som utför en observation. (Patel och Davidson, 1994) Eftersom vi inte kan kalla oss tränade observatörer kan detta ha påverkat undersökningens tillförlitlighet och trovärdighet. Då vi varit två observatörer vid varje observationstillfälle har vi dock uppfattat överensstämmelser i observationerna, vilket ger en högre reliabilitet.

Reliabiliteten i vår undersökning kan påverkas genom det faktum att vi har ett positivt personligt förhållande till ämnet Storyline som innefattar både intresse och utbildning. Då vi är insatta i undervisningsformen har vi haft en stor möjlighet att genom vårt eget engagemang kunnat påverka eleverna i vår undersökningsgrupp. Det finns också andra faktorer som kan ha påverkat undersökningens tillförlitlighet, till exempel elevernas dagsform och motivation och deras uppfattningar om oss.

Reliabiliteten vad gäller enkätsvaren kan minska genom att elever kan vilja framstå som väldigt duktiga och svara på frågorna på ett sätt som de tror att undersökaren vill. Genom att använda ett enkelt attitydformulär, med endast en markering på en linje samt en frivillig öppen fråga, anser vi att vi höjer reliabiliteten i vårt arbete. Enligt Patel och Davidson är det vanligt att individer ofta drar sig in mot mitten och undviker ändpunkterna i en enkätundersökning, den så kallade centraltendensen. (Patel och Davidson, 1994) I vår enkätundersökning har eleverna inte uppvisat en sådan tendens utan har istället markerat ut mot högerkanten och det högsta betyget.

Lärarintervjuernas reliabilitet kan ha påverkats av hur lärarna uppfattar oss som personer, hur deras dagsform är och hur intresserade av och utbildade de själva är i undervisningsmetoden Storyline.

Validitet

Patel och Davidsson beskriver validitet som ”...att vi undersöker det vi avser att undersöka, dvs vi måste veta att vi har god *validitet*.” (Patel och Davidson 1994)

Eftersom elevenkäterna innehåller en enkel graderingsskala och inte några frågor som kan feltolkas, anser vi att de visar elevernas verkliga uppfattning om arbetet. Genom att vi själva deltagit i klassrumssituationen har det varit enkelt för oss att få en uppfattning av elevernas engagemang, motivation och kreativitet. De frågor som ställs i lärarintervjuerna innehåller samma indikatorer som observationsschemat, förutom de frågor som berör lärarnas egna åsikter om metoden. Detta gör att de sistnämnda metoderna har en möjlighet att stödja varandra och i och med detta höja validiteten i vårt arbete.

Vi har undersökt det vi avsåg att studera, nämligen elevers och berörda lärares uppfattning om metoden Storyline. Vi anser också att de undersökningsmetoder vi valt har varit väl fungerande och givit oss de data vi behövt för vår undersökning. Vår uppfattning är därför den att validiteten i vår studie är hög.

Resultatdiskussion och slutsats

Syftet med denna studie var att beskriva elevers och berörda lärares uppfattning om metoden Storyline.

Observationer, dagboksanteckningar, elevenkäter samt lärarintervjuer visar att elever och lärare har upplevt Storylinemetoden som mycket positiv. Metoden har på ett positivt sätt påverkat elevernas lärandesituation och uppfattning av skolarbetet. Berörda lärare var också mycket belåtna med både elevernas arbete och resultat.

Det utvecklingsarbete som vi hoppas att vårt arbete ska leda till, det vill säga en introduktion av Storylinemetoden i kommunens skolor, verkar också ha en möjlighet att förverkligas. Ett flertal lärare, även de som inte blivit berörda av vår undersökning, har visat ett stort intresse för metoden Storyline.

I vårt arbete har vi också tydligt sett ett samband mellan den forskning vi läst och det resultat vi erhållit i vår undersökning, det vill säga att metoden Storyline har de ingredienser som forskare menar ger en positiv effekt på elevernas lärandesituation.

Genom att arbeta med Storyline uppnås styrdokumentets mål på ett flertal sätt, det vill säga att de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna i skolarbetet uppmärksammas. Under vårt Storylinetema med vår undersökningsklass har eleverna fått utveckla olika uttrycksformer samt fått uppleva känslor och stämningar.

De forskare vi läst om anser bland annat att elever i dagens skola måste träna sig i att utforska, se likheter och olikheter, dra slutsatser, sammanfatta och ta initiativ. Dessutom måste de känna till var de kan finna information och granska den. Om eleverna ska uppnå dessa önskade kunskaper måste undervisningen utvecklas från dagens konvergenta syn på kunskaper till ett mera divergent tänkande. Istället för att nästan uteslutande betrakta elevers provresultat bör med andra ord hela arbetsprocessen bedömas. Kunskapsmålen skall givetvis ha uppnåtts men elevens sociala kompetens, exempelvis förmåga att ingå i och utnyttja kontaktnät samt förmåga till perspektivbyte, är minst lika viktig. I vårt arbete med klassen har vi sett att Storylinemetoden kan ge lärare ett brett bedömningsunderlag då eleverna hela tiden producerar material som lämpar sig för bedömning.

Traditionellt har lärare föredragit att servera elever kunskaper istället för att väcka ett intresse. Den forskning vi läst visar tydligt att den undervisning som utförs i skolan bör vara insatt i ett

för eleven så meningsfullt sammanhang som möjligt. Skolan måste hjälpa elever att se relevansen i vad de lär sig för att förbereda dem inför framtiden. I metoden Storyline får eleven detta automatiskt eftersom hela temat följer en berättelse som skapar ett sammanhang. En av grundprinciperna i metoden är att allt arbete utgår från elevernas tidigare erfarenheter och kunskaper. Vi har under vårt storylinearbete sett hur elever aktivt deltagit och varit mycket engagerade och förväntansfulla inför alla uppgifter.

Det som driver ett storylinetema framåt är de så kallade nyckelfrågorna. Frågorna är öppna och skall få eleven att själv tänka och locka fram de kunskaper som eleven redan har inom sig. Denna del i storylinearbetet stämmer väl överens med Sokrates urgamla pedagogiska metod där man genom frågor lockar fram den kunskap eleven har inom sig. Genom att använda nyckelfrågor i ett storylinetema har vi i vårt arbete sett elever förvånas över hur mycket kunskaper de faktiskt äger.

Vygotskij anser att fantasi hör ihop med verklighet. Vi har sett att när elever får använda sig av sin fantasi har de roligare i klassrummet och motiveras mot nya uppgifter. Vår uppfattning är också, liksom Vygotskijs, att alla människor i grund och botten är kreativa. Storylinemetoden är kreativ och problemlösande och uppmuntrar eleverna att använda sin fantasi och kreativitet men också de kunskaper de faktiskt har.

Kunskapssökandet i vår undersökningsgrupp har skett i ett sådant sammanhang där eleverna verkligen blivit motiverade och engagerade. Delarna i ett storylinetema liknar traditionell undervisning, vilket också eleverna upplevde. Skillnaden är bara den att i ett storylinearbete sys flera ämnen ihop till ett tema. Händelserna som vi planerade följde berättelsen *En annorlunda klassresa* i en logisk ordning.

Elevenkäterna visade vid två tillfällen ett något lägre medelvärde. Vi tror att detta beror på att den ena dagen innehöll undervisning med få kreativa inslag och en traditionell karaktär, det vill säga att eleverna forskade kring ett förutbestämt ämne. Undervisningen var med andra ord misstänkt lik ”vanligt”, det vill säga traditionellt, skolarbete. Den andra dagen med ett lägre medelvärde berodde, enligt vår uppfattning, på det faktum att ett antal elever fått kvarsittning av oss för att ha kommit in sent från en rast. Våra egna observationer visade dock höga indikatorvärden och därför anser vi att det inte var dagens undervisning som bedömdes i elevenkäten, utan vårt beteende.

Vad gäller lärarintervjuerna kan vi säga att lärarna inte har den kunskap om metoden Storyline som skulle behövas för en mera grundlig bedömning från deras sida. De har inte heller deltagit i planeringen och utförandet av storylinetemat, utan bara fungerat som åskådare. Fråga fem i lärarintervjuerna, *Vad anser du om Storyline som undervisningsmetod?*, kan därför ifrågasättas. Vi har dock valt att behålla den eftersom det trots allt är lärarna som avgör vilka metoder som skall användas i undervisningen.

Fortsatt forskning

Vi anser att det skulle vara intressant att se en jämförelse mellan traditionell undervisning och Storylinemetoden vad gäller den kunskap eleverna erhåller. För att utföra en sådan undersökning krävs dock fler klasser att jämföra mellan och en längre undervisningsperiod.

Referenser

- Adler, B och Holmgren, K. (2000). *Neuropedagogik - om komplicerat lärande*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-00444-3
- Backman, J. (1998). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-00417-6
- Dahlqvist, F. (1998). *Kreativitetsteorin*. Jönköping: Brain Books AB. ISBN 91-88410-93-5
- Falkenberg, C och Håkonsson, E m.fl. (2004). *Storylineboken Handbok för lärare*. Malmö: RUNA FÖRLAG. ISBN 91-88298-67-1
- Hwang, P och Nilsson, B. (1995). *Utvecklingspsykologi från foster till vuxen*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur. ISBN 91-27-05547-7
- Hörnqvist, M. (1999). *Upplevd kompetens, en fenomenologisk studie av ungdomars upplevelser av sin egen kompetens i skolarbetet*. Luleå: Luleå Tekniska Universitet. Institutionen för pedagogik och ämnesdidaktik. Centrum för forskning i lärande 1992:22. ISSN 1402 – 1544
- Lindberg, E. (2000). *Storyline – den röda tråden*. Solna: Ekelunds Förlag AB. ISBN 91-646-1325-9
- Patel, R och Davidson, B. (1994). *Forskningsmetodikens grunder*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-30952-X
- Rädda barnen och författarna (1998). *Styrka och mod – om barns skapande*. Värnamo: Rädda Barnen. ISBN 91-88726-05-3
- Skoglund, E. (1998). *Lusten att skapa*. Andra upplagan. Stockholm. Berghs Förlag AB. ISBN 91-502-1331-8
- Utbildningsdepartementet (1998). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94, anpassad till att också omfatta förskoleklassen och fritidshemmet*. Stockholm: Utbildningsdepartementet. ISBN: 91-38-31413-4
- Vygotskij, L. (1998). *Fantasi och kreativitet i barndomen*. Göteborg: Daidalos. ISBN 91-7173-001-7
- Jakobsson, A. (2001). *Vad påverkar eleverns kunskapsutveckling under ett problemlösande arbete i grupp?* Hämtat från <http://www.itis.gov.se/studiematerial/kopia/pdf/415.pdf>
Publicerat 1 januari 2001. Hämtat 10 juni 2004.
- Lundin, Y. (1999). *Storyline- ett ämnesövergripande och problembaserat och elevorienterat arbetssätt*. Hämtat från <http://www.itis.gov.se/studiematerial/kopia/pdf/303.pdf>
Publicerat 25 oktober 1999. Hämtat 18 april 2004.

Observationsschema med nyckelord

Vi bedömer klassens:

Engagemang   Lågt 1 2 3 4 5 Högt

Motivation   Lågt 1 2 3 4 5 Högt

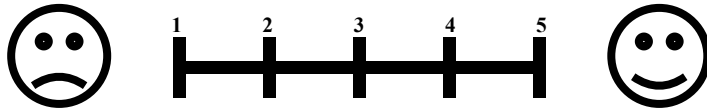
Kreativitet   Lågt 1 2 3 4 5 Högt

Uppfattar vi att eleverna med sina egna insatser under dagen är:

Belåtna   Lågt 1 2 3 4 5 Högt

Elevenkät

Så här tycker jag om dagens lektioner:

Varför? _____
_____
_____
_____

Läraryntervjuer

1. Hur upplevde du klassrumsklimatet under Storylinelektionerna?
2. Hur upplevde du elevernas attityd till metoden?
3. Hur bedömer du elevernas prestationer?
4. Hur bedömer du elevernas engagemang, motivation och kreativitet i arbetet?
5. Vad anser du om Storyline som undervisningsmetod?
6. Skulle du kunna tänka dig att använda dig av metoden i din undervisning?

Topic outline – planeringsschema

Storyline: En annorlunda klassresa

Medverkande ämnen: Sv, Eng, So, No, Ma, Bild,

<i>Storyline/ händelser</i>	<i>Nyckelfrågor</i>	<i>Aktiviteter</i>	<i>Organisation</i>	<i>Material och resurser</i>	<i>Inläring</i>
(to) Kort presentation av Storyline. Eleverna blev karaktärer i en åttondeklass.	Hur tror du att du kommer att vara när du går i åttan? Egenskaper, bra-dåliga? Intressen?	Listar egenskaper och intressen. Tillverka karaktärer samt personbeskrivning.	Helklass. Redovisa.	Lista: Personliga egenskaper. Lista: Intressen Karaktärer + tyg, papper lim saxar mm.	Utveckling av ordförråd. Muntlig formulering framför andra.
(må) Grattis till kryssning. Brev till alla.	Vad tror ni att ni behöver för att resa på en kryssning?	Diskussion i helklass. Lista packning.	Helklass. Alla elever är indelade i grupper.	Lista: Packning.	Utveckling av ordförråd Muntlig formulering framför andra.
	Vilken information tror ni att passen innehåller?	Diskussion i helklass. Lista och tillverka pass.	Helklass. Enskilt.	Lista: Passinformation A ⁴ till passen, saxar och pennor. Ev. tyg mm.	Bild, skrivande och utveckling av ordförråd.
	Vad tror du att du behöver i din resväska?	Tittar på listan – väljer. Klippa ut resväska samt skriftligen fylla den.	Helklass. Enskilt.	Papper, saxar, lim, pennor mm.	Bild, skrivande och utveckling av ordförråd.
Kapten välkomnar. Vatten ljud blunda och lyssna.		Stämpel i pass. Sätta upp på väggen. Blå tyget, sinnesträning, avslappning.	Helklass.	Stämpel, Blått tyg, oceantrumma, kaktusrör, pingisbollar mm.	Sinnesträning, rörelse och avslappning.

<i>Storyline/ händelser</i>	<i>Nyckelfrågor</i>	<i>Aktiviteter</i>	<i>Organisation</i>	<i>Material och resurser</i>	<i>Inläring</i>
Telegram från Norran		Skriva gruppvis artikel om den första dagen och sedan redovisa.	Gruppuppgift.	Datorer. Löpsedel.	Skriva på dator. Muntlig framställning.
(ti) Skeppsbrottet. Eleverna väcks av larvet och Kaptenens röst i högtalarna.	Vad tror ni att ni hinner ta med er från det sjunkande skeppet? Vilken ögrupp ligger på 1 ^o S bredd, 90 ^o V längd?	Diskuterar i grupper. Listar tankar. Gruppen väljer 3 saker Ritar och redovisar. Redovisar var de befinner sig.	Helklass / grupp.	Papper färg sax mm. Lista: överlevnadssaker.	Samarbete, kompromissa och bild.
Hoppar i vattnet och flyter i land på en öde ö.		Eleverna tänker sig att de hoppar i vattnet. Eleverna lyssnar på berättelsen om Robinson.	Helklass.		Lyssna.
	Hur tror ni att det ser ut på en obebodd ö i farvattnet utanför Galapagosöarna?	Listar djur och natur mm.	Helklass. Grupperna forskar om Galapagosöarna och redovisar. Skissar och skriver kortfattat.	Lista: djur och natur. Kartböcker, Internet, uppslagsverk. Skisspapper.	So, Bild, Sv.

<i>Storyline/ händelser</i>	<i>Nyckelfrågor</i>	<i>Aktiviteter</i>	<i>Organisation</i>	<i>Material och resurser</i>	<i>Inläring</i>
(ons)		Eleverna sammanställer sina kunskaper om Galapagosöarna.	Helklass. Grupperna redovisar om Galapagosöarna. Listar elevernas inhämtade fakta.		So, muntlig framställning
	Hur tror ni att en karta ser ut?	Lista kartinformation. Kartritning. Gruppvis tillverkas en karta över ön. Utdelning av Läxa, engelska glosor till fredagens film.	Helklass. Gruppvis.	Lista: kartinformation. Färdig kartstomme. Färgat papper, lim och pennor. Använd skisser från forskningen.	So, Eng, Ma, Bild.
(to) Ön skapas		Tillverka ön i pappermaché efter kartan.	Gruppvis.	Kartong, tapetklister, papper.	Bild, Ma.
Flaskpost från en annan strandstätt.		Översättning eng - sv	Gruppvis.	Flaskor, kork, papper och snöre.	Sv, Eng.

<i>Storyline/ händelser</i>	<i>Nyckelfrågor</i>	<i>Aktiviteter</i>	<i>Organisation</i>	<i>Material och resurser</i>	<i>Inläring</i>
		Skriver en flaskpost på engelska och skickar i väg. Grupperna redovisar för varandra.	Gruppvis och helklass.	Använd samma brev och flaska	Eng.
	Hur tror ni att måste vara mot varandra på öarna i en sådan här nödsituation?	Diskutera och lista beteenden.	Helklass.	Lista: hur man bör bemöta varandra.	Samarbete och värderingar.
	Hur tror ni att ni kan bli räddade från öarna?	Diskutera och lista räddningar.	Helklass.	Lista: sätt att räddas.	
(Fre) Räddningen kommer.		Vi berättar hur de under natten blivit räddade. Vi sammanfattar hela storyn tillsammans.	Helklass.		
Film		Vi ser "Flugornas Herre" otextad och eleverna bjuds på popcorn.	Helklass.	Film från AV-centralen.	Eng, värderingar mm.
Diskussion med räddningsbloss.	Vad tyckte ni om filmen?	När eleverna får räddningsblosset i sin hand får de säga sin mening.	Helklass.	Räddningsbloss.	Lyssna på andra samt värderingsfrågor.